

I

Floris ende Blancefloer: verhaal en context

Jef Janssens

1

VERLIEFD, GESCHEIDEN EN VERENIGD

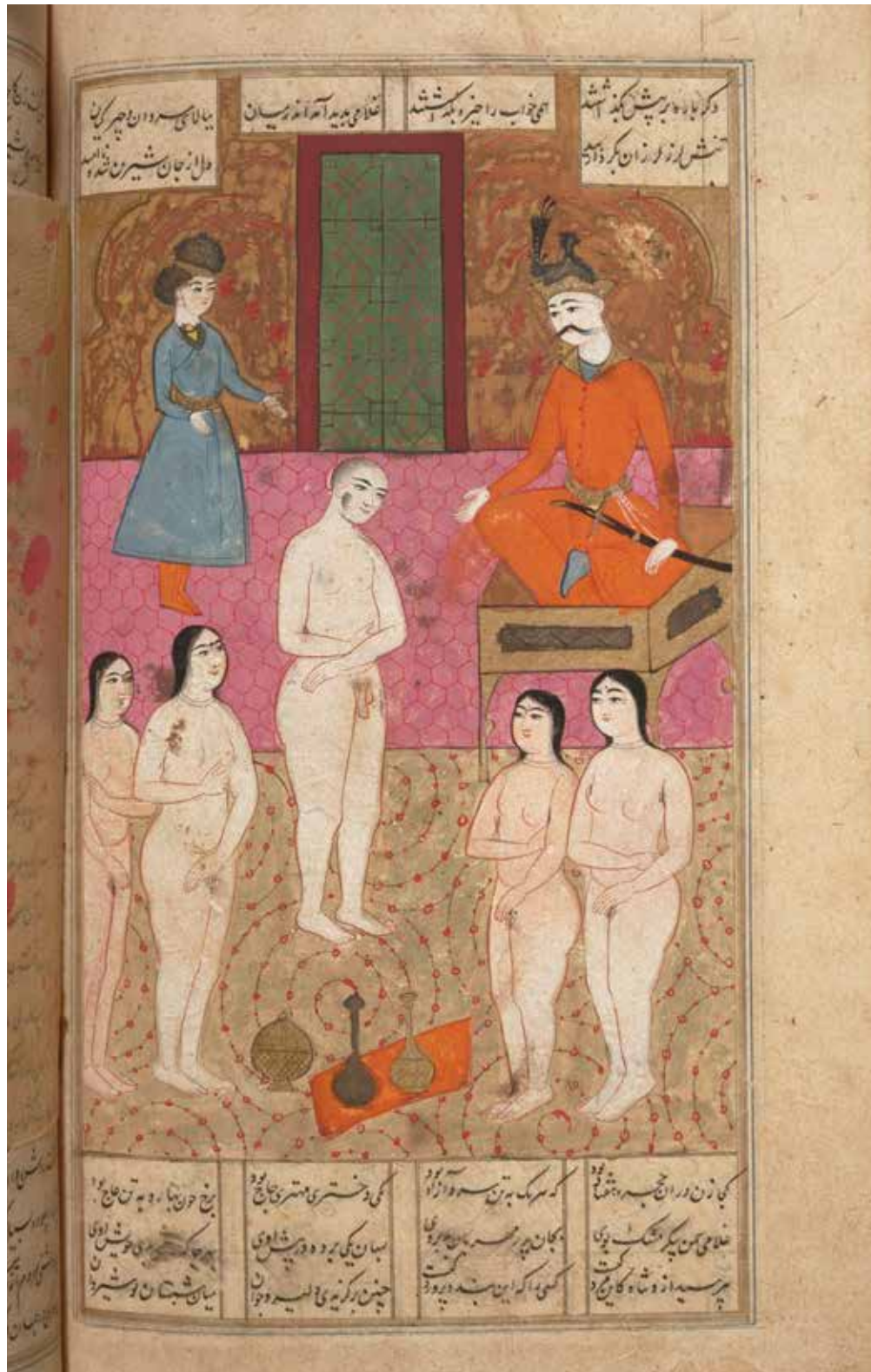

mstreeks 1255 dichtte de Vlaamse schrijver Diederic van Assenede een ontroerende liefdesgeschiedenis *Floris ende Blancefloer*. We willen de auteur, zijn werk en zijn tijd langs vele wegen benaderen. Daarom is voorafgaandelijk een korte samenvatting van het werk noodzakelijk; als we in hoofdstuk 8 nader op de interpretatie van het werk ingaan, volgt een gedetailleerder overzicht van de inhoud.

Blancefloer is de dochter van een christelijke vrouw die tijdens een rooftocht door moslims wordt gevangen genomen; Floris is een heidense koningszoon. Ze worden op dezelfde dag geboren en groeien samen op aan het Spaanse hof. Als Floris' vader hoort van hun heimelijke liefde wil hij het meisje uit de weg ruimen. De koningin stelt een list voor: Floris gaat elders studeren en ondertussen zal Blancefloer door kooplieden worden meegenomen naar verre streken. Blancefloer wordt verkocht en opgesloten in de harem van de emir van Babylon. Een schitterend graf moet Floris doen geloven dat zijn geliefde dood is. Hij wil zelfmoord plegen, maar noodgedwongen brengt zijn moeder hem op de hoogte van het bedrog. Hij besluit Blancefloer te gaan zoeken. In Babylon aangekomen, weet hij uiteindelijk langs de harembewaker te komen en verstoopt in een bloemenmand binnen te dringen in de toren waar Blancefloer wordt vastgehouden. Wanneer de emir Floris bij Blancefloer in

bed betrapt, wil hij hen doden. Het komt echter tot een rechtszitting, waar de sterke liefde en zelfopoffering van de twee jonge mensen de aanwezigen ontroert: de emir spaart hun leven en schenkt hun de vrijheid. Wanneer het bericht komt dat Floris' ouders zijn overleden, keert het jonge paar naar Spanje terug. Beiden worden daar gekroond en Floris laat zichzelf en heel zijn volk dopen. Ze krijgen een dochter, Berte met de grote voeten, die op haar beurt de moeder zal zijn van Karel de Grote.⁵

Wat maakte dit verhaal zo uitzonderlijk in zijn tijd? Waar komt het vandaan? Via welke wegen is het tot ons gekomen? Wie is de dichter die zichzelf 'Diederic van Assenede' noemt? Hoe verhoudt zijn werk zich tot de bloei van de volkstalige literatuur in het Vlaanderen van de dertiende eeuw? In welke mate is zijn werk een vertaling van een Oudfrans origineel? Wat is de betekenis van zijn werk? Hoe profileert zijn liefdesopvatting zich tegenover de andere amoureuze opvattingen van zijn tijd? Wat vertelt de roman ons over het oosten van de moslims in een tijd dat de kruistochten een laatste opflakking beleven? Welke rol speelde de thematiek in de westerse cultuurgeschiedenis? Hoe verklaart men het immense internationale succes van deze liefdesgeschiedenis? Hoe is de huidige onverschilligheid tegenover het werk te verklaren? Tal van vragen waarop we in wat volgt een antwoord proberen te formuleren.

VOORSTELLING VAN EEN HAREM IN DE ISLAMITISCHE KUNST.

Perzische miniatuur uit het *Shahnameh* (Boek der koningen) door Hakim Abu'l-Qasem Ferdowsi (940-1025): Nushirvan ontdekt een jonge man in zijn harem (men vergelijkte met de ontdekking van Floris in de toren van Babylon). Handschrift van 1674. (Princeton University, Firestone Library, Princeton Islamic mss., Garrett 58, p. 445:2)